

Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Erzincan University Journal of Social Sciences Institute

2021-14(2)- E-ISSN-2148-9289

GAZİ HÜSREV BEY KÜTÜPHANESİNDE KAYITLI BİR ÇINNAME ÖRNEĞİ

A Registered Çinname Sample In Gazi Husrev Bey Library

ÖZKAN DAŞDEMİR

Doç. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Assoc. Prof., Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish
Language and Literature

ozkandasdemir@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0002-4308-3710

Atıf/©: Daşdemir, Özkan (2021). Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesinde Kayıtlı Bir Çinname Örneği, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 14, Sayı 2, ss. 265-274

Citation/©: Daşdemir, Özkan (2021). A Registered Çinname Sample In Gazi Husrev Bey Library, *Erzincan University Journal of Social Sciences Institute*, Year 14, Issue 2, pp. 265-274

Makale Bilgisi / Article Information:

Makale Türü-Article Types : *Araştırma/Research*
Geliş Tarihi-Received Date : *04.11.2021*
Kabul Tarihi-Accepted Date : *26.112021*
Sayfa Numarası-Page Numbers: *265-274*
Doi : *10.46790/erzisosbil.1018215*

Notlar/Notes

Etik Kurul Bilgisi (Varsa)
Daha Önce yapılmış bir çalışma ise detayları buraya yazılacaktır.

Yazar(lar), herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Turnitin/Ithenticate/Intihal ile İntihal Kontrolünden Geçmiştir

Screened for Plagiarism by Turnitin/Ithenticate/Intihal

Licensed by CC-BY-NC ile lisanslıdır

GAZİ HÜSREV BEY KÜTÜPHANESİNDE KAYITLI BİR ÇINNAME ÖRNEĞİ

A Registered Çınname Sample In Gazi Husrev Bey Library

ÖZKAN DAŞDEMİR

Öz:

Halk bilgisinin konuları arasında yer alan fal ve kehanet gibi gaibi ilim şubeleri, insanın gelecek ile ilgili bilinmeyenlere dair merakının bir sonucudur. Geleceğe dair bilinmeyene merakın bir sonucu olarak ortaya çıkan Çınname ilmi; fizyolojik ve nörolojik bir vaka olan kulak çınlamasının gün ve vakitlere göre gelecekte gerçekleşmesi öngörülen bir durum veya olaya dayandırılması, nadiren de olsa, bir yönergeyle kişinin yönlendirilmesi şeklinde izah edilebilir.

Türk halk inanış ve uygulamaları arasında örnekleri olan kulak çınlaması yorumlarının ayrıntılı olarak ele alındığı Çınnameler Arapça ve Farsçadan çeviriler yoluyla Türk edebiyatında yaygınlaşmıştır. Bu yazıda Bosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi Türkçe Yazmaları bölümünde R 3551/3 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan bir Çınname örneği yeni harflere aktararak tanıtılmış ve incelenmiştir. Türk edebiyatında tespit edilen az sayıda Çınname örneğinden hareketle söz konusu metinlerdeki benzerlik ve farklılıkların izleri sürülebilir. Bu türden eserlerin halk inanışına dayalı içerikleri ve varyantlaşma eğiliminde olan yapıları nedeniyle halk kültürü ve edebiyatı içinde değerlendirilmesi uygundur.

Anahtar Kelimeler: Fal, Çınname, kulak çınlaması.

Abstract:

Branches of unseen science such as fortune telling and prophecy, which are among the subjects of folklore, are the result of people's curiosity about the unknown future. The science of Cinnama, which emerged as a result of curiosity about the unknown future could be described as tinnitus, which is a physiological and neurological case based on a situation or event that is predicted to occur in the future according to the day and time, although rarely, can be explained as directing the person with instructions. Cinnamas, in which tinnitus interpretations, which are examples of Turkish folk beliefs and practices, are discussed in detail, have become widespread in Turkish literature through translations from Arabic and Persian. In this article, a Çınname sample registered with the inventory number R 3551/3 in the Turkish Manuscripts section of the Bosnian Gazi Hüsrev Bey Library was introduced and examined by transcribing into Latin letters. Based on the few examples of Cinnama found in Turkish literature, the similarities and differences in the mentioned texts can be traced. It is appropriate to evaluate such works within folk culture and literature because of their content based on folk beliefs and their structures that tend to be variants.

Keywords: Fortune, Çınname, Tinnitus.

1. GİRİŞ

Bilinmeyi biliniyor kılma amacı taşıyan “mitos” ve “logos” kendi yol ve yöntemleri doğrultusunda bir “gelenek” ve “birikim” oluşturmak suretiyle ilerler. “Mitos” için “gelenek”, “logos” için “birikim” bir sürdürülebilirlik ilkesidir. Bilinmeyi kendi yöntemleriyle açıklayan “mitos”un geleneksel süreci içinde biçimlenen “fal” olgusu ilkel insan topluluklarından bu yana güncellenerek sürdürülebilir olma özelliğini muhafaza etmiştir.

Türk halk kültürü içinde gelişen “fal” olgusu ve uygulamaları bir yandan Türk sözlü geleneğine dayanırken diğer yandan Arap-Fars yazılı kültür kaynakları ile de beslenmiştir. Türk edebiyatında *Falname* türü bu yazılı kaynaklardan beslenerek gelişmiştir. *Falname* adı verilen yazılı kültür ürünlerinin içinde değerlendirilen *İhtilaçname*; “*bedenin bazı organlarının oynaması, seğirmesine göre çeşitli anlamların çıkarıldığı hususları anlatan Seğirname*” (Kaya, 2007: 636) ve “*kulağın çınladığı günlere göre çeşitli anlamların çıkarıldığı hususları anlatan Çınname*” (Kaya, 2007: 195) türünden eserlerin genel adıdır.

Halk bilgisinin konuları arasında yer alan fal ve kehanet gibi gaybi ilim şubeleri, insanın gelecek ile ilgili bilinmeyenlere dair merakının bir sonucudur. Geleceğe dair bilinmeyene merakın bir sonucu olarak ortaya çıkan *Çınname* ilmi; fizyolojik ve nörolojik bir vaka olan kulak çınlamasının gün ve vakitlere göre gelecekte gerçekleşmesi öngörülen bir durum veya olaya dayandırılması, nadiren de olsa, bir yönergeyle kişinin yönlendirilmesi şeklinde izah edilebilir. Türk halk inanış ve uygulamaları arasında örnekleri olan kulak çınlaması yorumlarının ayrıntılı olarak ele alındığı *Çınnameler* Arapça ve Farsçadan çeviriler yoluyla Türk edebiyatında yaygınlaşmıştır. Türk edebiyatında *Çınname* örneklerini işleyen az sayıda bilimsel çalışma mevcuttur (bk. Tatçı, 1993; Tetik, 2019).

2. RİSÂLE-İ KULAK ÇİNLAMASI

2.1. Eserin Tanıtımı

Bosna Gazi Hüsrev Bey Kütüphanesi Türkçe Yazmaları bölümünde R 3551/3 demirbaş numarasıyla kayıtlı olan söz konusu *Çınname* örneği gerek bulunduğu kütüphanede gerekse Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı kataloğunda “*Risâle-i Kulak Çekilmesi*” şeklinde yanlış kaydedilmiştir. Metin başlığının “Bu Risâle Kulak Çınladığının Bildirür” şeklinde okunması gerekirken başlıktaki = “çınladığının” ifadesi “çekildüğün” şeklinde okunmuş ve kataloglanmıştır. Bu yanlış kayıttan dolayı olmalı ki söz konusu metin, araştırmacıların dikkatinden kaçmıştır.

Çınname metninin içinde yer aldığı yazma eser R 355 demirbaş numarasıyla kayıtlı olup 220x150-160x105 mm ölçülerindedir. Mecmua niteliğindeki yazma eserin içinde ayrıca *Ta’bir-nâme* ve *Segir-nâme* metinleri kayıtlıdır. *İlm-i İhtilaç* niteliğindeki bu tür eserlerde *Seğirname* ve *Çınname* örneklerinin bir arada olması alışıldık bir durumdur.

Çalışmaya konu olan “*Bu Risâle Kulak Çınladığının Bildirür*” başlıklı metin söz konusu yazmanın 26a-28a varakları arasında olup nesih yazı türü ile kaleme alınmıştır. İstinsah tarihi ve müstensih kaydı olmayan metnin her sayfasında 13 satır bulunmaktadır. Dört yerde cümle sonlarında geçen Farsça “bâşed” (“olur”, “ola” anlamında) ifadesi metnin Farsçadan tercüme edilmiş bir eserden istinsah edildiği izlenimi uyandırmaktadır.

2.2. İnceleme

İlm-i İhtilaç şubesine bağlı *Seğirnameler*de başta göz olmak üzere bedenin uzuvlarının seğirmesi yani oynaması durumunun gelecekte gerçekleşeceği öngörülen bir olayla ilişkilendirilmesi esastır (Daşdemir, 2016: 20). *Çınname* türünden eserlerde ise söz konusu olan uzuv kulaktır ve kulak çınlamasının haftanın günlerine, günün vakitlerine göre yorumlanması söz konusudur.

Elimizdeki metinde ilkin sağ kulağın çınlaması ile ilgili yorumlar verilmiştir. Birinci günden başlayarak haftanın günlerinde öğleden önce ve öğleden sonra vakitleri söz konusu edilmiştir. Sağ kulağın çınlaması 14 vakitte 8 olumlu, 6 olumsuz nitelikte yorumlanmıştır. Olumlu-olumsuz yorumların ağırlığı hemen hemen aynı orandadır. Olumlu yorum nitelendirmeleri “saygınlık”, “yarar”, “sevinç” kavramlarıyla;

olumsuz yorum nitelermeleri ise “tasa”, “zarar”, “pişmanlık”, “kavga” ve “dedikodu” kavramlarıyla sunulmuştur.

Çınname'nin bu bölümünde verilen yorumlardan biri “Kadın ile kavga eder, kadın galip gelir.” şeklindedir. Bu yorumdan hareketle Çınname'nin hedef kitlesinin erkekler olduğunu söylemek mümkündür. Genel bir hüküm gibi sunulan söz konusu yorum, eserin eril bakış açısıyla erkekler için yazılmış olduğunu göstermektedir.

Tablo 1: Sağ Kulak Çınlaması (Gündüz)

Gün	Vakit	Yorum
Yek-şenbih (Pazar)	Öğleden önce	Kaygılı olur. (-)
Yek-şenbih (Pazar)	Öğleden sonra	Haceti reva olur. (+)
Dü-şenbih (Pazartesi)	Öğleden önce	Fayda ve menfaatler bulur. (+)
Dü-şenbih (Pazartesi)	Öğleden sonra	İzzeli olur, ululuklar bulur. (+)
Se-şenbih (Salı)	Öğleden önce	Ziyan görür. (-)
Se-şenbih (Salı)	Öğleden sonra	Haceti reva olur. (+)
Çehâr-şenbih (Çarşamba)	Öğleden önce	Hakkında kötü söz söylenir. (-)
Çehâr-şenbih (Çarşamba)	Öğleden sonra	Bir uludan fayda görür. (+)
Penç-şenbih (Perşembe)	Öğleden önce	Haceti reva olur. (+)
Penç-şenbih (Perşembe)	Öğleden sonra	Bir işten dolayı pişman olur. (-)
Âzîne (Cuma)	Öğleden önce	Hürmetli olur. (+)
Âzîne (Cuma)	Öğleden sonra	Biraz kaygı çeker. (-)
Şenbih (Cumartesi)	Öğleden önce	Kadın ile kavga eder, kadın galip gelir. (-)
Şenbih (Cumartesi)	Öğleden sonra	Hayırlı haber işitir veya bir şeye sevinir. (+)

Metnin ikinci bölümünde sol kulağın çınlaması ile ilgili yorumlar verilmiştir. Aynı şekilde birinci günden başlayarak haftanın günlerinde öğleden önce ve öğleden sonra vakitleri söz konusu edilmiştir. Sol kulağın çınlaması 14 vakitte 11 olumlu, 4 olumsuz nitelikte yorumlanmıştır. Perşembe öğleden sonra sol kulağın çınlaması ile ilgili olumlu-olumsuz yorum bir arada sunulmuştur. Görüldüğü üzere sol kulak bahsinde olumlu yorumlar ağırlıktadır. Olumlu yorum nitelermeleri “sağlık”, “yarar”, “sevinç”, “zafer” kavramlarıyla; olumsuz yorum nitelermeleri ise “tasa”, “zarar”, “hastalık” ve “kavga” kavramlarıyla sunulmuştur.

Tablo 2: Sol Kulak Çınlaması (Gündüz)

Gün	Vakit	Yorum
Yek-şenbih (Pazar)	Öğleden önce	Darlıktan kurtulup şad olur. (+)
Yek-şenbih (Pazar)	Öğleden sonra	Gaipten bir nesne eline girer, sevinir. (+)
Dü-şenbih (Pazartesi)	Öğleden önce	Bir işten dolayı şad olur. (+)
Dü-şenbih (Pazartesi)	Öğleden sonra	Hayırlı haberden dolayı sevinir. (+)
Se-şenbih (Salı)	Öğleden önce	Bir kimse ile husumet eder veya küçük bir ziyan görür. (-)
Se-şenbih (Salı)	Öğleden sonra	Hayırlı bir haber işitir veya yazılı gelen bir haberden şad olur. (+)
Çehâr-şenbih (Çarşamba)	Öğleden önce	Biraz zahmet çeker. (-)
Çehâr-şenbih (Çarşamba)	Öğleden sonra	Düşmanına karşı zafer bulur. (+)
Penç-şenbih (Perşembe)	Öğleden önce	Gaip görür, sevinir. (+)
Penç-şenbih (Perşembe)	Öğleden sonra	Hastalıktan tez kurtulur (+) veya tasalı olur. (-)
Âzîne (Cuma)	Öğleden önce	Hayırlı haberden dolayı sevinir. (+)
Âzîne (Cuma)	Öğleden sonra	Bir miktar hasta olur. (-)
Şenbih (Cumartesi)	Öğleden önce	Bir kimseden fayda görür. (+)

Şenbih (Cumartesi)	Öğleden sonra	Hastalıktan tez sıhhat bulur. (+)
--------------------	---------------	-----------------------------------

Son bölümde genel olarak kulak çınlaması ile ilgili yorumlar verilmiştir. Birinci günden başlayarak haftanın günlerinde gece yarısından önce ve gece yarısından sonra vakitleri söz konusu edilmiştir. Gece kulak çınlaması 14 vakitte 9 olumlu, 4 olumsuz nitelikte yorumlanmıştır. Salı gece yarısından sonra ise “hastalıktan Allah’a sığınsın” şeklinde bir yönerge verilmiştir. Gece vakti kulak çınlamasında da olumlu yorumlar ağırlıktadır. Olumlu yorum nitelemeleri “saygınlık”, “yarar”, “sevinç”, “sağlık” kavramlarıyla; olumsuz yorum nitelemeleri ise “tasa”, “dedikodu”, “pişmanlık” ve “kavga” kavramlarıyla sunulmuştur.

Tablo 3: Kulak Çınlaması (Gece)

Gün	Vakit	Yorum
Yek-şenbih (Pazar)	Gece yarısından önce	Hakkında kötü söz söylenir. (-)
Yek-şenbih (Pazar)	Gece yarısından sonra	Memuriyete girer veya sultandan iltifat görür, sevinir. (+)
Dü-şenbih (Pazartesi)	Gece yarısından önce	Haceti reva olur, isteği hasıl olur. (+)
Dü-şenbih (Pazartesi)	Gece yarısından sonra	Pişmanlık hasıl olur. (-)
Se-şenbih (Salı)	Gece yarısından önce	Hayırlı haberden dolayı sevinir. (+)
Se-şenbih (Salı)	Gece yarısından sonra	Hastalıktan Allah’a sığınsın. (!)
Çehâr-şenbih (Çarşamba)	Gece yarısından önce	Bir kimseden fayda görür. (+)
Çehâr-şenbih (Çarşamba)	Gece yarısından sonra	Hastalıktan tez sağalır. (+)
Penç-şenbih (Perşembe)	Gece yarısından önce	Dile düşer, pişmanlık hasıl olur. (-)
Penç-şenbih (Perşembe)	Gece yarısından sonra	Darlıktan kurtulup şad olur. (+)
Âzîne (Cuma)	Gece yarısından önce	Hayırlı bir haber işitir. (+)
Âzîne (Cuma)	Gece yarısından sonra	Bir işten dolayı şad olur. (+)
Şenbih (Cumartesi)	Gece yarısından önce	Bir kimse ile husumet eder. (-)
Şenbih (Cumartesi)	Gece yarısından sonra	Hayırlı bir haber işitip sevinir. (+)

3. SONUÇ

Bilmeyeni bilme, anlamlandırma ve açıklama amacı güden mitosun bir şubesi olan “fal” olgusu halk kültürünün ve edebiyatının vazgeçilmez konuları arasındadır. Bu olguya bağlı gelişen *İlm-i İhtilaç*; Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında *Seğirname*, *Çınname* gibi eserlerin üretildiği gaybi bir ilim şubesi olarak göze çarpmaktadır. Genellikle çeviri yoluyla Türk edebiyatına kazandırılan bu türden eserlerde uzuvların seğirmesi ya da kulak çınlaması ile ilgili yorumlar birer fal niteliğindedir.

Türk halk inanış ve uygulamalarında da örneklerini gördüğümüz çınlama yorumları *Çınname* türünden eserlerde ayrıntılı olarak verilmiştir. Türk edebiyatında tespit edilen az sayıda *Çınname* örneğinden hareketle söz konusu metinlerdeki benzerlik ve farklılıkların izleri sürülebilir. Bu türden eserlerin halk inanışına dayalı içerikleri ve varyantlaşma eğiliminde olan yapıları nedeniyle halk kültürü ve edebiyatı içinde değerlendirilmesi uygundur.

REFERENCES/KAYNAKÇA

DAŞDEMİR, Ö. (2016). “İngiltere Kütüphanelerinde Kayıtlı Dört Seğirname Üzerine”, *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 11, s. 19-46.

KAYA, D. (2007). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları: Ankara.

TATÇI, M. (1993). “Türk Edebiyatındaki Seğir-Nâme ve Çin-Nâme Türlerinden Birer Örnek, *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 87, s. 237-242.

TETİK, B. (2019). “Mehmet İlmî’nin Segirname ve Çinnamesi”, *Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hakemli Dergisi*, C. 3, S. 2, s. 72-85.

EK-1 METİN

[26a] Bu Risâle Kulak Çınladugın Bildirür

[Sağ kulağı] yevm-i yek-şenbih gün öyleden evvel çınlasa kaygulu ola, öyleden soñra çınlasa hâceti revâ ola. Dü-şenbih gün [26b] öyleden evvel çınlasa fâ'ide ve menfa'atler bula, öyleden soñra çınlasa 'izzetlü ola ve ululuklar bula. Se-şenbih gün öyleden evvel çınlasa ziyân göre, öyleden soñra çınlasa hâceti revâ bâşed. Çehâr-şenbih gün öyleden evvel çınlasa hakkında yaramaz söz söyleyeler, öyleden soñra çınlasa hizmetinde bir ulu kimesneden fâ'ide gö[re]. Penç-şenbih gün öyleden evvel çınlasa hâceti revâ bâşed, öyleden soñra çınlasa bir işden pişmân bâşed. Âzîne gün öyleden evvel çınlasa hürmetlü ola, öyleden soñra çınlasa biraz kaygu çeke. Şenbih gün öyleden evvel çınlasa bir 'avrat ile cenk ede, 'avrat gâlib ola, öyleden soñra çınlasa bir hayır haber işide yâhûd bir nesneye sevine.

Sol kulağı yek-şenbih gün öyleden evvel çınlasa darlıktan kurtulup şâd bâşed, [27a] öyleden soñra çınlasa gâybden bir nesne eline gire, sevine. Dü-şenbih gün öyleden evvel çınlasa bir işden şâd [u] hurrem ola, öyleden soñra çınlasa hayır haberden mesrûr ola. Se-şenbih gün öyleden evvel çınlasa bir kimesne ile husûmet ede veya sehl ziyân göre, öyleden soñra çınlasa hayır haber işide veya bitiden şâd ola. Çehâr-şenbih gün öyleden evvel çınlasa biraz zahmet çeke, öyleden soñra çınlasa düşmânına zafer bula. Penç-şenbih gün öyleden evvel çınlasa gâyb göre, sevine, öyleden soñra çınlasa hastalıktan tez kurtula veya gussalu ola. Âzîne gün öyleden evvel çınlasa hayır haberden mesrûr ola, öyleden soñra çınlasa bir mikdâr hasta ola. Şenbih gün öyleden evvel çınlasa bir kimesneden fâ'ide göre, öyleden soñra çınlasa hastalıktan [27b] tez sıhhat bula.

Yek-şenbih gecede kulak çınlasa hakkında yaramaz söz söyle[ye]ler, nısfü'l-leylden soñra çınlasa mansıb eline gire yâhûd sultândan iltifât göre, mesrûr ola. Eger dü-şenbih gecesi çınlasa hâceti revâ ola, maksûdı hâsıl ola, nısfü'l-leylden soñra çınlasa nedâmet vâki' ola. Se-şenbih gecesi çınlasa hayır haber ile mesrûr ola, nısfü'l-leylden soñra çınlasa hastalıktan Allah'a sığına. Çehâr-şenbih gün gecede çınlasa bir kimseden fâ'ide göre, nısfü'l-leylden [soñra] çınlasa hastalıktan tez sağala. Penç-şenbih gecesinde çınlasa dile düşe, nedâmet vâki' ola, nısfü'l-leylden soñra çınlasa darlıktan kurtula, şâd [u] hurrem ola. Cuma' gecesinde çınlasa hayır haber işide, nısfü'l-leylden soñra çınlasa bir iş ucundan [28a] şâd u hurrem ola. Şenbih gecesinde çınlasa bir kimse ile husûmet ede, nısfü'l-leylden soñra çınlasa hayır haber işidüp şâd [u] hurrem ola. Allahü a'lem ve's-savâb.

EK 2- SÖZLÜK

Âzîne: Cuma.

Bâşed: Olur, ola.

Biti: Mektup.

Çehâr-şenbih: Dördüncü gün,
Çarşamba.

Dü-şenbih: Pazartesi.

Gussa: Kaygı, tasa.

Hurrem: Şen, sevinçli.

Mansıb: Devlet hizmeti, makam, rütbe.

Mesrûr: Sevinçli, memnun.

Nedâmet: Pişmanlık.

Nısfü'l-leyl: Gece yarısı.

Penç-şenbih: Beşinci gün, Perşembe.

Sehl: Kolay, âsân.

Se-şenbih: Üçüncü gün, Salı.

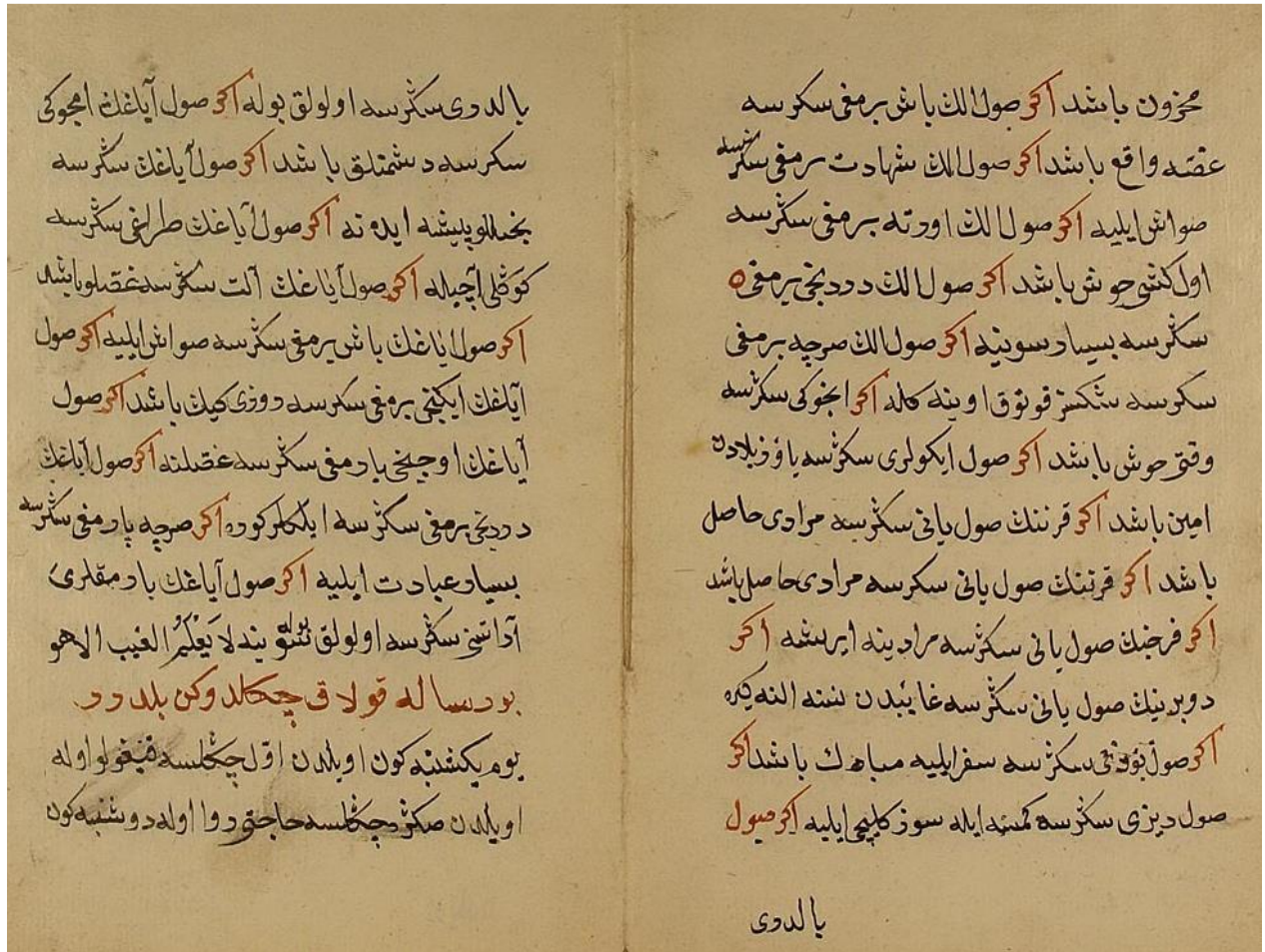
Şenbih: Gün, Cumartesi.

Ucundan: İçin, yüzünden.

Yek-şenbih: Birinci gün, Pazar.

Yevm: Gün.

EK-3- TIPKIBASIM

او یلدن اول چکلسه فاند و منفقا بوله او یلدن
 صکره چکلسه عزت اوله و اولوق بوله سه شنبه کون
 او یلدن اول چکلسه زیان کوره او یلدن صکره چکلسه
 حاجو روا باشد جهار شنبه کون او یلدن اول چکلسه
 حقدن بر امر سوز سویلر او یلدن صکره چکلسه حقد
 منته بر اولو کسسه دن فاند کو پنجشنبه کون او یلدن اول
 چکلسه حاجو روا باشد او یلدن صکره چکلسه بر
 ایشدن پشمان باشد اذینه کون او یلدن اول چکلسه
 حرمت اوله او یلدن صکره چکلسه بر ز قیغو چکه شنبه
 کون او یلدن اول چکلسه بر عورت ايله جنک اید عورت
 غالب اوله او یلدن صکره چکلسه بر خیر خبر ایلد یا
 حود بر نسنه به سوینه **صوب قولای یکشنبه کون**
 او یلدن اول چکلسه طار لقدن قورنلوب شاد باشد

او یلدن صکره چکلسه غایب دن سر نسنه الله کون سوینه
 دو شنبه کون ایلدن اول چکلسه بر ایشدن شاد حرم
 اوله او یلدن صکره چکلسه خیر خبر دن مسرور اوله
 سه شنبه کون او یلدن اول چکلسه بر کسسه ايله حصوت
 ایدن و یا سهیل زیان کوره او یلدن صکره چکلسه خیر
 ایشدن و یا بتیدن شاد اوله جهار شنبه کون او یلدن
 اول چکلسه بر زحمت چکه او یلدن صکره چکلسه
 دشمنانه ظفر ايله پنجشنبه کون او یلدن اول چکلسه
 غایب کوره سوینه او یلدن صکره چکلسه حسنه لقدن
 بز قورنوله و یا غصا اوله اذینه کون او یلدن اول
 چکلسه خیر خبر دن مسرور اوله او یلدن صکره چکلسه
 بر مقدار حسنه اوله شنبه کون او یلدن اول چکلسه
 بر کسسه دن فاند کوره او یلدن صکره چکلسه حسنه
 لقدن

او یلدن

شاد حرم اوله شنبه کجه سندن چکلسه بر کسسه
 ايله حصوت ایدن نصف ایلدن صکره چکلسه خیر خبر
 ایشدن و یا شاد حرم اوله الله اعلم و التواب
حضرت رسول صلی الله تعالی علیه وسلم
 وصیت قلدی رضو الله عنه هر بر ایدینه بافق حرکت
 آتی بیان ایدد ایتدی هر کیم بو تکلمه عمل قلسه مبارک اوله
 مقصود بنده ابره شنه شتر دن امین اوله ان نشاء الله تعالی
حرم آئی کور بچک صویه باقه با یسرورده یه یا فیه یا نورک
 قاشنه بقه **صفر** آئی کور بچک کندونک الی یا سنه بقه
 یا حود توالرین اچه باقه **ربیع الاول** آئی کور بچک عودته و الخویه
 بقه **ربیع الآخر** آئی کور بچک عودت بو زینه بقه **جاذو الاول**
 آئی کور بچک فاعنه سورده سین او فیه کوکه بقه بو زین
 سیه **جاذو الآخر** آئی کور بچک قه قهها ايله کوکه یا

بتر صحت بوله **یکشنبه کورده** قولای چکلسه حقدن بر اعاز
 سوز سوینه لر نصف ایلدن صکره چکلسه منصب الله
 کیره یا حود سلطان دن التفات کوره مسرور اوله اخر
 دو شنبه کجه سو چکلسه حاجو روا اوله مقصودی
 حاصل اوله نصف ایلدن صکره چکلسه تدا مت واقع
 اوله سه شنبه کجه سو چکلسه خیر خبر ايله مسرور
 اوله نصف ایلدن صکره چکلسه حسنه لقدن اللهم
 صفنه جهار شنبه کون کجه ده چکلسه بر ایلد دن
 فاند کوره نصف ایلدن چکلسه حسنه لقدن تیز
 صاغاله پنجشنبه کجه سندن چکلسه دیله دوسته
 نلتمت واقع اوله نصف ایلدن صکره چکلسه طار لقدن
 قورنوله شاد حرم اوله جمعه کجه سندن چکلسه خیر خبر
 ایشدن نصف ایلدن صکره چکلسه بر ایش او چندن

شاد

EXTENDED SUMMARY

“Mythos” and “logos”, which aim to make the unknown known, advance by forming a “tradition” and “accumulation” in line with their own ways and methods. “Tradition” for “mythos” and “accumulation” for “logos” is a sustainability principle. The "fortune" phenomenon, shaped within the traditional process of "myth" that explains the unknown with its own methods, has been updated since primitive human societies and has preserved its sustainability feature.

The "fortune" phenomenon and practices that developed in Turkish folk culture are based on the Turkish oral tradition, on the one hand, and on the other hand, they are fed with Arab-Persian written cultural resources. The type of *Falname* in Turkish literature developed by feeding on these written sources.

Branches of unseen science such as fortune telling and prophecy, which are among the subjects of folklore, are the result of people's curiosity about the unknown about the future. The science of *Cinnama*, which emerged as a result of curiosity about the unknown about the future; The fact that tinnitus, which is a physiological and neurological case, is based on a situation or event that is predicted to occur in the future according to the day and time, although rarely, can be explained as directing the person with a directive. *Cinnamas*, in which tinnitus interpretations, which are examples of Turkish folk beliefs and practices, are discussed in detail, have become widespread in Turkish literature through translations from Arabic and Persian.

The aforementioned *Cinnama* sample, which is registered with the place number R 3551/3 in the Turkish Manuscripts section of the Bosnian Gazi Husrev Bey Library, has been incorrectly recorded as "*Risâle-i Kulak Drawing*" both in the library where it is located and in the catalog of the Turkish Manuscripts Institution. It must be because of this wrong record that the text in question escaped the attention of the researchers.

The text titled "*Bu Risâle Kulak Çınladüğün Report*", which is the subject of our article, was written in nesih script. There are 13 lines on each page of the text, which has no copy date and no copy record. The Persian phrase “başed” (meaning “happens”, “become”), which is used at the end of sentences in four places, gives the impression that the text is copied from a work translated from Persian.

In the *Segirnames* of the *İlm-i İhtilaç* branch, the twitching, that is, the movement of the body's limbs, especially the eyes, is associated with an event that is predicted to occur in the future. In the works of the *Cinnama* type, the organ in question is the ear, and the tinnitus is interpreted according to the days of the week and the time of the day.

In the text we have, firstly, comments about tinnitus in the right ear are given. Starting from the first day, the times of the day before noon and in the afternoon are mentioned on the days of the week. The tinnitus of the right ear was interpreted as 8 times positive and 6 times negative. The weight of positive and negative comments is almost the same. Positive comments are characterized by the concepts of "respectability", "benefit", "joy"; negative comments were presented with the concepts of "concern", "harm", "remorse", "fight" and "gossip".

One of the comments given in this part of *Cinnama* is "the woman fights with the woman, the woman wins". Based on this interpretation, it is possible to say that the target audience of *Cinnama* is men. This interpretation, which is presented as a general provision, shows that the work was written for men from a masculine point of view.

In the second part of the text, comments about tinnitus in the left ear are given. Likewise, starting from the first day, the times of the morning before and after the day of the week are mentioned. Tinnitus in the left ear was interpreted as 11 positive and 4 negative in 14 times. Because on Thursday afternoon, positive and negative comments about the ringing in the left ear were presented together. As can be seen,

positive comments predominate in the left ear bet. Positive interpretation qualifications with the concepts of “health”, “benefit”, “joy”, “victory”; negative comments were presented with the concepts of "concern", "harm", "illness" and "fight".

In the last section, comments about tinnitus in general are given. Starting from the first day, the times before and after midnight on the days of the week are mentioned. Tinnitus at night was interpreted as 9 times positive and 4 times negative. After midnight on Tuesday, a directive was given: "Let him seek refuge in Allah from illness". Positive comments predominate in tinnitus at night. Positive comments are characterized by the concepts of “respect”, “benefit”, “joy”, “health”; negative comments were presented with the concepts of "concern", "gossip", "regret" and "fight".

The interpretations on tinnitus, the examples of which we also see in Turkish folk beliefs and practices, are given in detail in the *Çinnama*-like works. Based on the few examples of *Cinnama* found in Turkish literature, it is possible to trace the similarities and differences in the mentioned texts. It is appropriate to evaluate such works within folk culture and literature because of their content based on folk beliefs and their structures that tend to be variants.